

Fenološki model za osmerozobega smrekovega lubadarja (*Ips typographus*) RITY-1: spletni aplikaciji

Nikica Ogris

8. seminar in delavnica iz varstva gozdov, Pokljuka, 12. 9. 2017

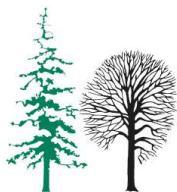

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

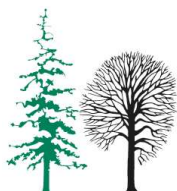
Problem

- Za namen ugotavljanja prekomerne namnožitve smrekovih lubadarjev se uporabljajo kontrolne pasti s specifičnimi feromonskimi pripravki ter kontrolne nastave. Obstoječi sistem kontrolnih feromonskih pasti za spremljanje gostote populacije smrekovih lubadarjev je enoten za celotno območje Slovenije in ne upošteva lokalnih razlik v geografskih, klimatskih in ekoloških značilnostih posameznih območij, ki pomembno vplivajo na populacijsko dinamiko smrekovih lubadarjev.

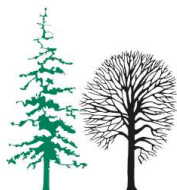
Metoda

- Osnova model PHENIPS iz Avstrije
- Prilagoditev modela PHENIPS >
  - Naš model smo poimenovali RITY-1, kratica za **R**azvoj ***I**ps **T**ypographus*, različica **1**
- Prostorska ločljivost modela RITY-1 je 1 km × 1 km
- Časovna ločljivost modela je en dan
- Osnovno pravilo:
  - potrebna vsota efektivnih temperatur za popolni razvoj ene generacije = 557 °C
- Model RITY-1 **še ni preverjen in kalibriran** za območje Slovenije.

Variante izračuna RITY-1

- Tri variante izračuna: MIN, AVG, MAX
  - Verjetnost poteka razvoja
- Opis modela:
  - Nikica OGRIS. 2017. Fenološki model za osmerozobega smrekovega lubadarja (*Ips typographus*) RITY-1 na območju Slovenije. Napovedi o zdravju gozdov, 2017. URL: http://www.zdravgozd.si/prognoze_zapis.aspx?idpor=33. DOI: [10.20315/NZG.33](https://doi.org/10.20315/NZG.33)
  - Nikica OGRIS. 2017. Prostorski prikaz razvoja osmerozobega smrekovega lubadarja (*Ips typographus*) na območju Slovenije. Novice iz varstva gozdov 10: 3–7. URL: <http://www.zdravgozd.si/nvg/prispevek.aspx?idzapis=10-2>. DOI: [10.20315/NVG.10.2](https://doi.org/10.20315/NVG.10.2)

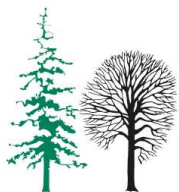
Model omogoča:

- določitev datuma prvega rojenja
- izračun datuma napada dreves različnih generacij
- začetek in konec razvoja posameznih čistih in sestrskih generacij
- izračun števila čistih in sestrskih generacij
- spremljamo lahko razvoj osmerozobega smrekovega lubadarja po razvojnih fazah od jajčeca, ličinke, bube, mladega hrošča do odrasle žuželke
- napoved razvoja za 7 dni v naprej

Dve spletni aplikaciji

1. Točkovna poizvedba > izris grafikona poteka razvoja
2. Pregled na interaktivni spletni karti (časovna serija)

VARSTVO GOZDOV

PRIROČNIK

NOVICE IZ VARSTVA

DOGODKI

GRADIVO

NAPOVEDI

Izdaje revije

Iskanje

Podatki o reviji

Objava v reviji

POVEZAVE

KONTAKTI

OSEBNA IZKAZNICA

Napovedi o zdravju gozdov

Seznam napovedi

Dnevne napovedi

Naziv	Veljavnost	Izdaja
Žled - kratkoročna napoved	08.09.2017	08.09.2017
Ips typographus - RITY-1 grafikon	07.09.2017	07.09.2017
Ips typographus - RITY-1 karta	07.09.2017	07.09.2017
Požar - model FWI	08.09.2017-10.09.2017	08.09.2017

Kratkoročne napovedi

Naziv	Veljavnost	Izdaja
Ips typographus - posamezna past	2014	11.07.2014
Biscogniauxia nummularia - prognoza pojava v 2014	2014	23.04.2014
Ips typographus - stanje pomlad 2014	2014	28.10.2014
Ips typographus - napoved za 2016	2016	31.05.2016
Ips typographus - prenamnožitev v 2016	2016	19.07.2016
Žled - opis modela	30.01.2014-08.02.2014	02.12.2016
Biscogniauxia nummularia - prognoza pojava v 2013	2013	26.02.2013
Ips typographus - opis modela RITY-1	2016	09.02.2017
Ips typographus - namnožitev v 2017	2017	21.07.2017
Ips typographus - napoved za 2017	2017	21.07.2017

Spletna aplikacija za izračun fenološkega modela za osmerozobega smrekovega lubadarja (*Ips typographus*) RITY-1

Nikica OGRIS

Gozdarski inštitut Slovenije, Večna pot 2, 1000 Ljubljana

*nikica.ogris@gozdis.si

 Datum izdaje: 07.09.2017

 Veljavnost: 07.09.2017

Ključne besede: razvoj, fenologija, napoved, prognoza, podlubnik, model, temperatura skorje

Izračun razvoja osmerozobega smrekovega lubadarja

Izberite leto: ▾

Izberite lokacijo na enega izmed naslednjih načinov:

1. Kraj: ▾

2. Izberi lokacijo na karti Zadnja lokacija: X = 422244 m, Y = 134547 m

3. Določitev koordinat (GK)

X: Y:

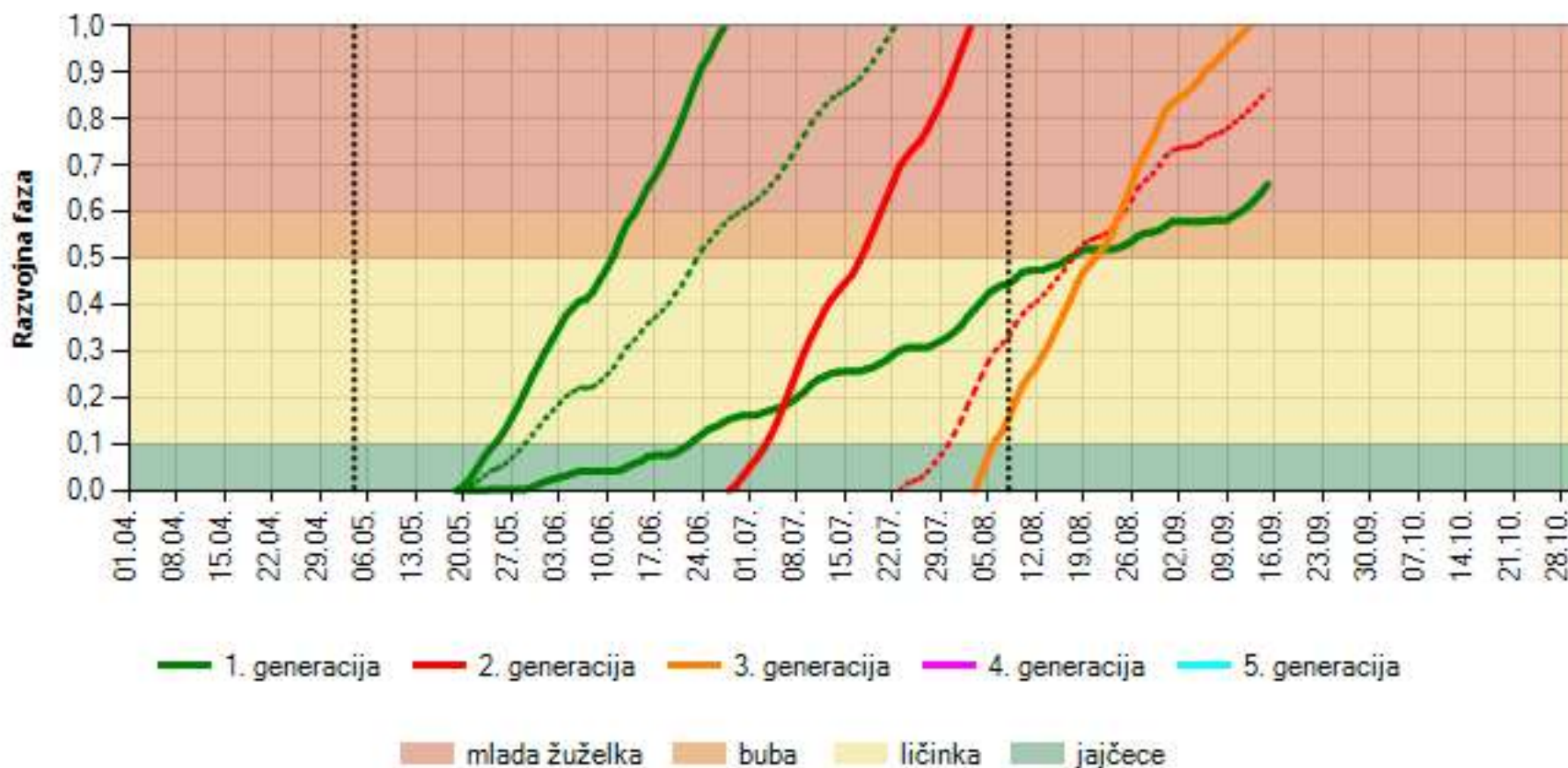
Interpoliraj temperaturo za izbran kraj glede na njegovo nadmorsko višino (izračun traja dlje)

Razvoj čistih generacij

Točkovna poizvedba, Mrzli studenec, 8. 9. 2017

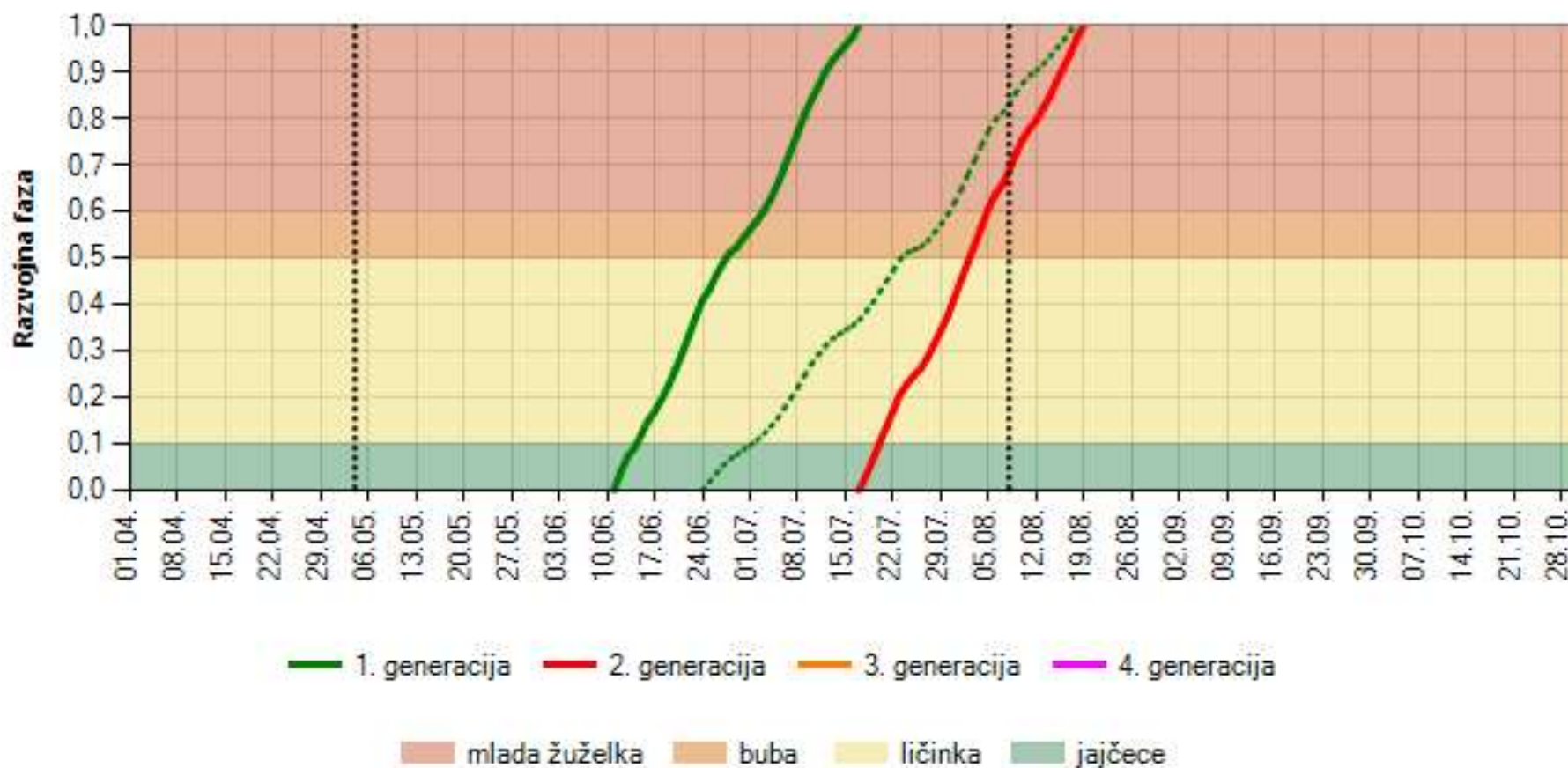
Razvoj čistih generacij, X = 422244 m, Y = 134547 m, 1211 m n.m., leto 2017

Razvoj sestrskih generacij

Točkovna poizvedba, Mrzli studenec, 8. 9. 2017

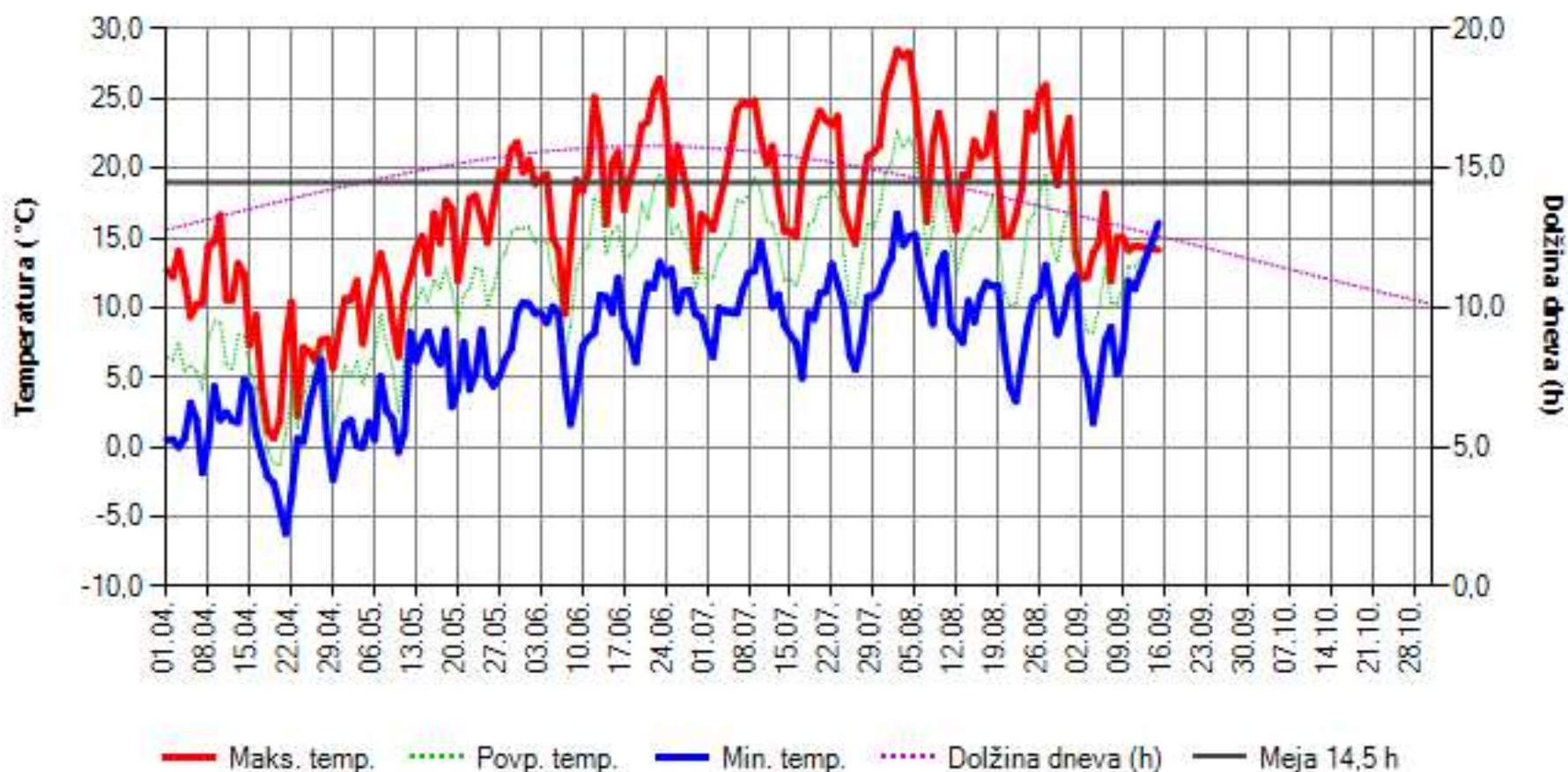
Razvoj sestrskih generacij, X = 422244 m, Y = 134547 m, 1211 m n.m., leto 2017

Temperatura zraka

Točkovna poizvedba, Mrzli studenec, 8. 9. 2017

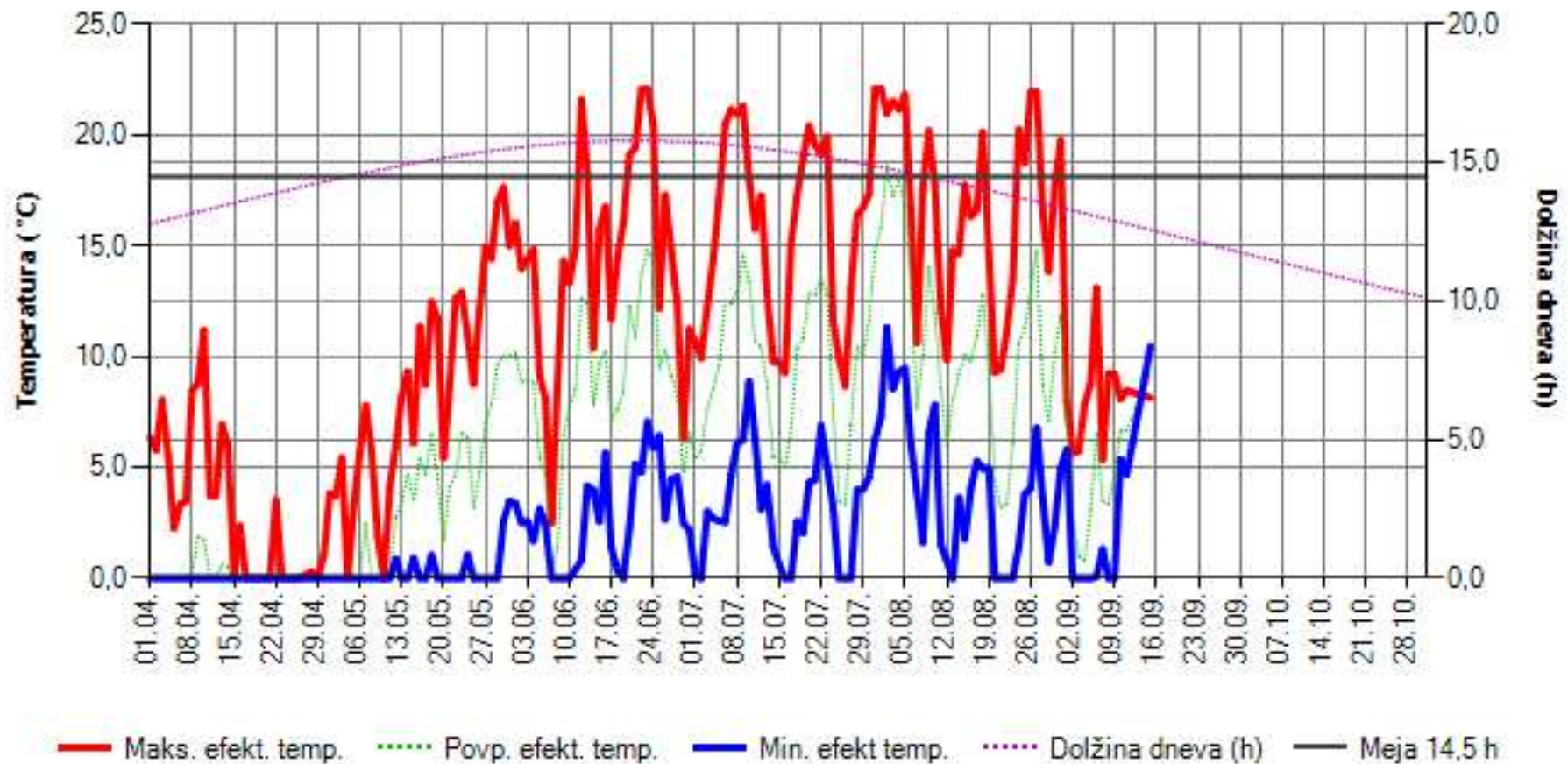
Temperatura zraka (°C), X = 422244 m, Y = 134547 m, 1211 m n.m., leto 2017

Efektivna temperatura skorje

Točkovna poizvedba, Mrzli studenec, 8. 9. 2017

Efektivna temperatura skorje (°C), X = 422244 m, Y = 134547 m, leto 2017

Preglednica modelskega izračuna razvoja

Točkovna poizvedba, Mrzli studenec, 8. 9. 2017

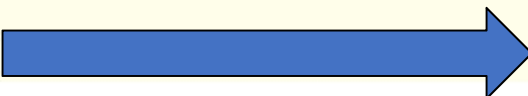
Modelski izračun razvoja

Pričetek rojenja	16.05.2017
Pričetek 1. generacije (MAX)	19.05.2017
Pričetek 2. generacije (MAX)	28.06.2017
Pričetek 3. generacije (MAX)	03.08.2017
Pričetek 4. generacije (MAX)	-
Pričetek 5. generacije (MAX)	-
Pričetek 1. sestrsk generacije (MAX)	11.06.2017
Pričetek 2. sestrsk generacije (MAX)	17.07.2017
Pričetek 3. sestrsk generacije (MAX)	-
Pričetek 4. sestrsk generacije (MAX)	-
Število čistih generacij (MIN)	0
Število čistih generacij (AVG)	1
Število čistih generacij (MAX)	2
Število sestrskih generacij (MIN)	0
Število sestrskih generacij (AVG)	1
Število sestrskih generacij (MAX)	2
Obdobje analize (št. dni)	160
Število manjkajočih temperatur (Tavg)	0
Število presežkov optimalne temperature skorje 30,4 °C (Tmax)	0

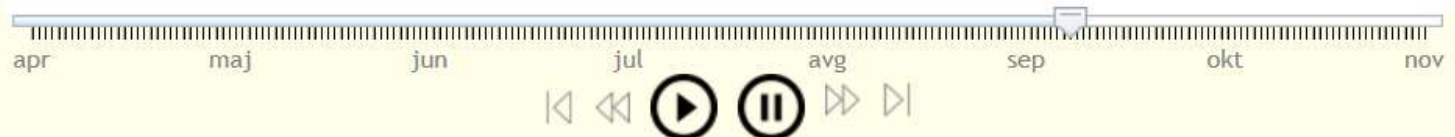
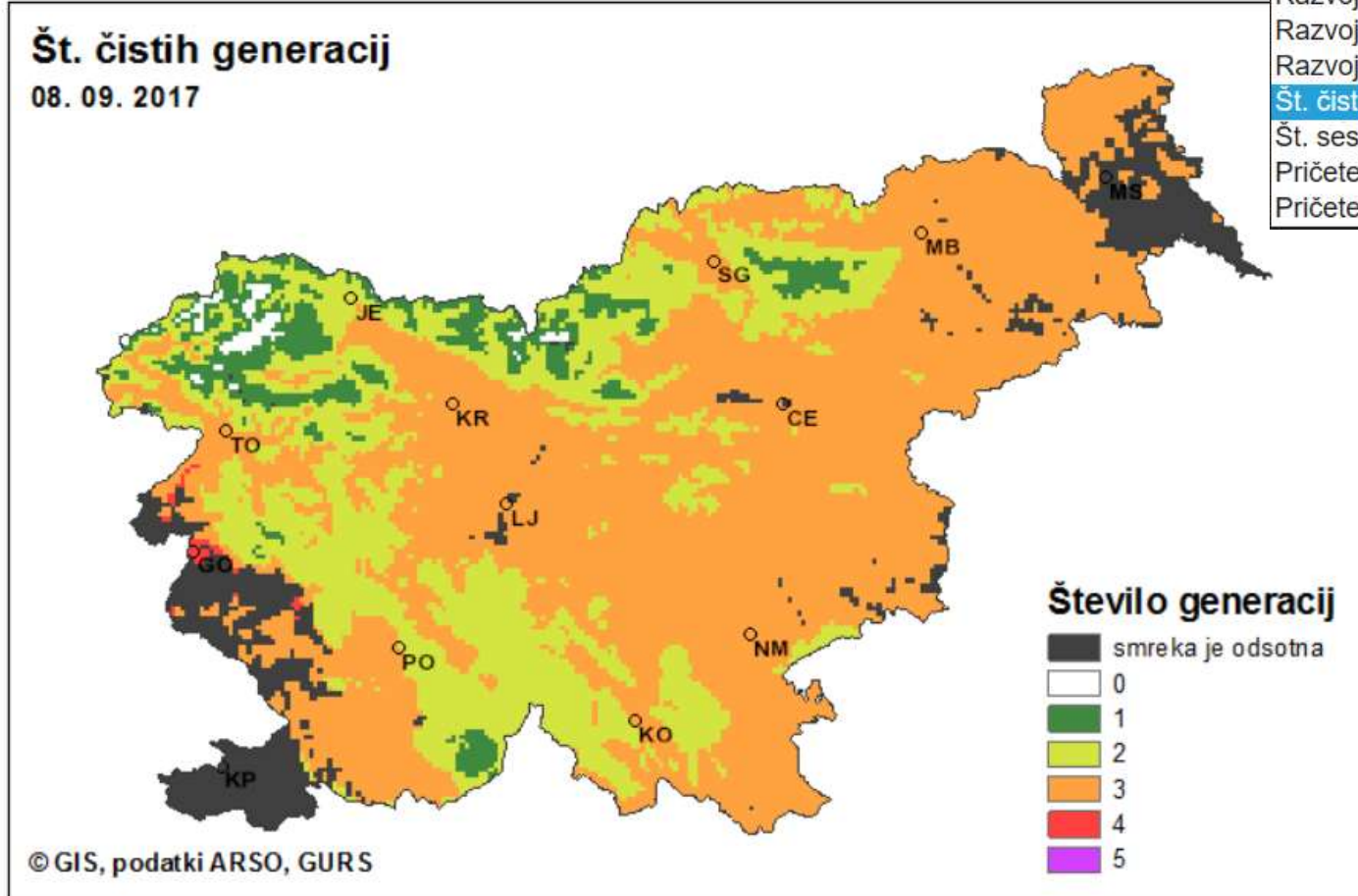
Karta razvoja osmerozobega smrekovega lubadarja

Leto: 2017

Vrsta karte: Št. čistih generacij (AVG)

- Razvoj 1. čiste generacije (AVG)
- Razvoj 2. čiste generacije (AVG)
- Razvoj 3. čiste generacije (AVG)
- Razvoj 4. čiste generacije (AVG)
- Razvoj 1. sestrsk generacije (AVG)
- Razvoj 2. sestrsk generacije (AVG)
- Razvoj 3. sestrsk generacije (AVG)
- Razvoj 4. sestrsk generacije (AVG)
- Št. čistih generacij (AVG)**
- Št. sestrskih generacij (AVG)
- Pričetek razvoja 1. čiste generacije (MAX)
- Pričetek razvoja 2. čiste generacije (AVG)

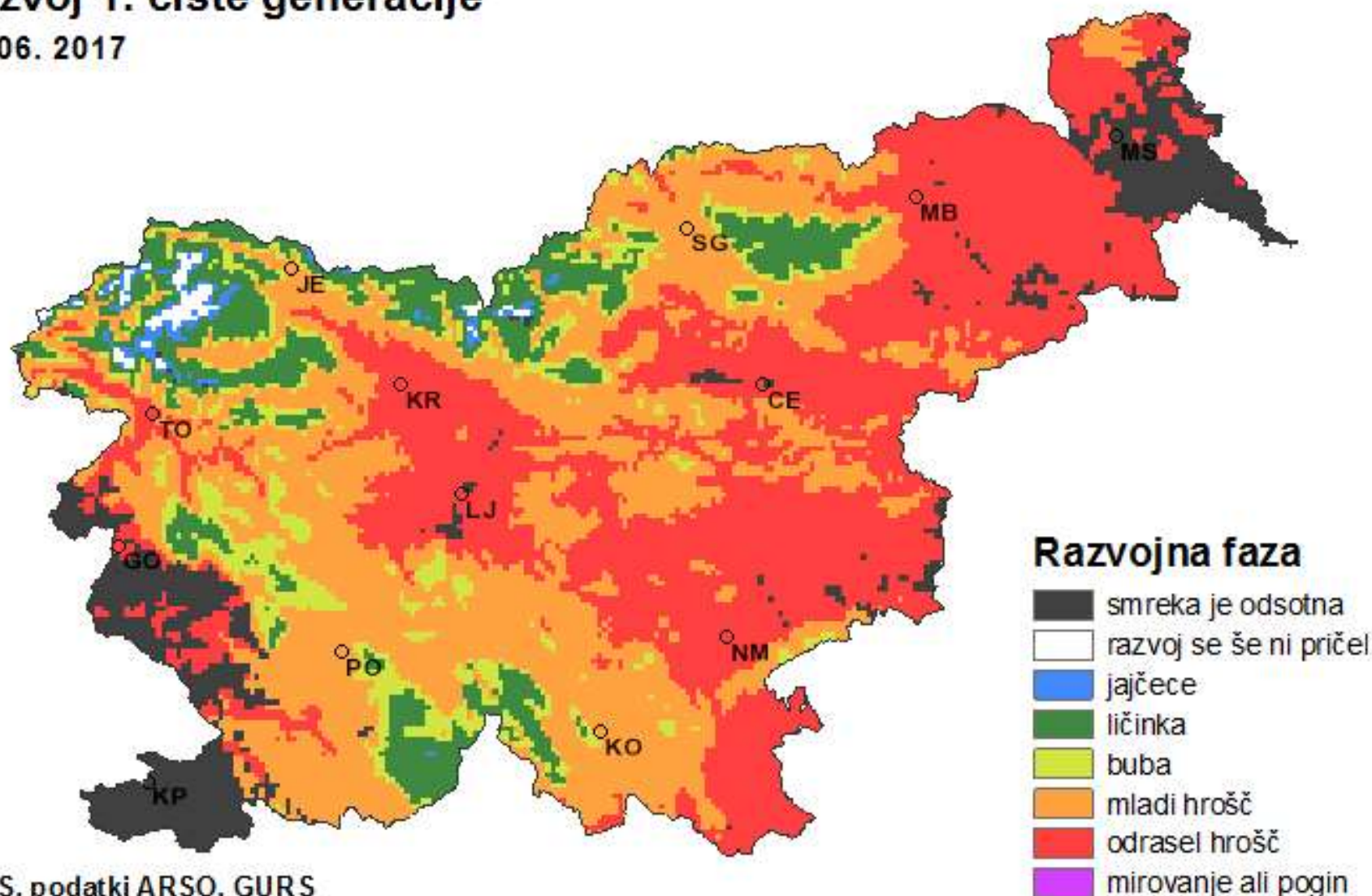
Interaktivna karta

Analiza razvoja osmerozobega smrekovega lubadarja na [interaktivni karti](#).

Razvoj 1. čiste generacije

15. 06. 2017

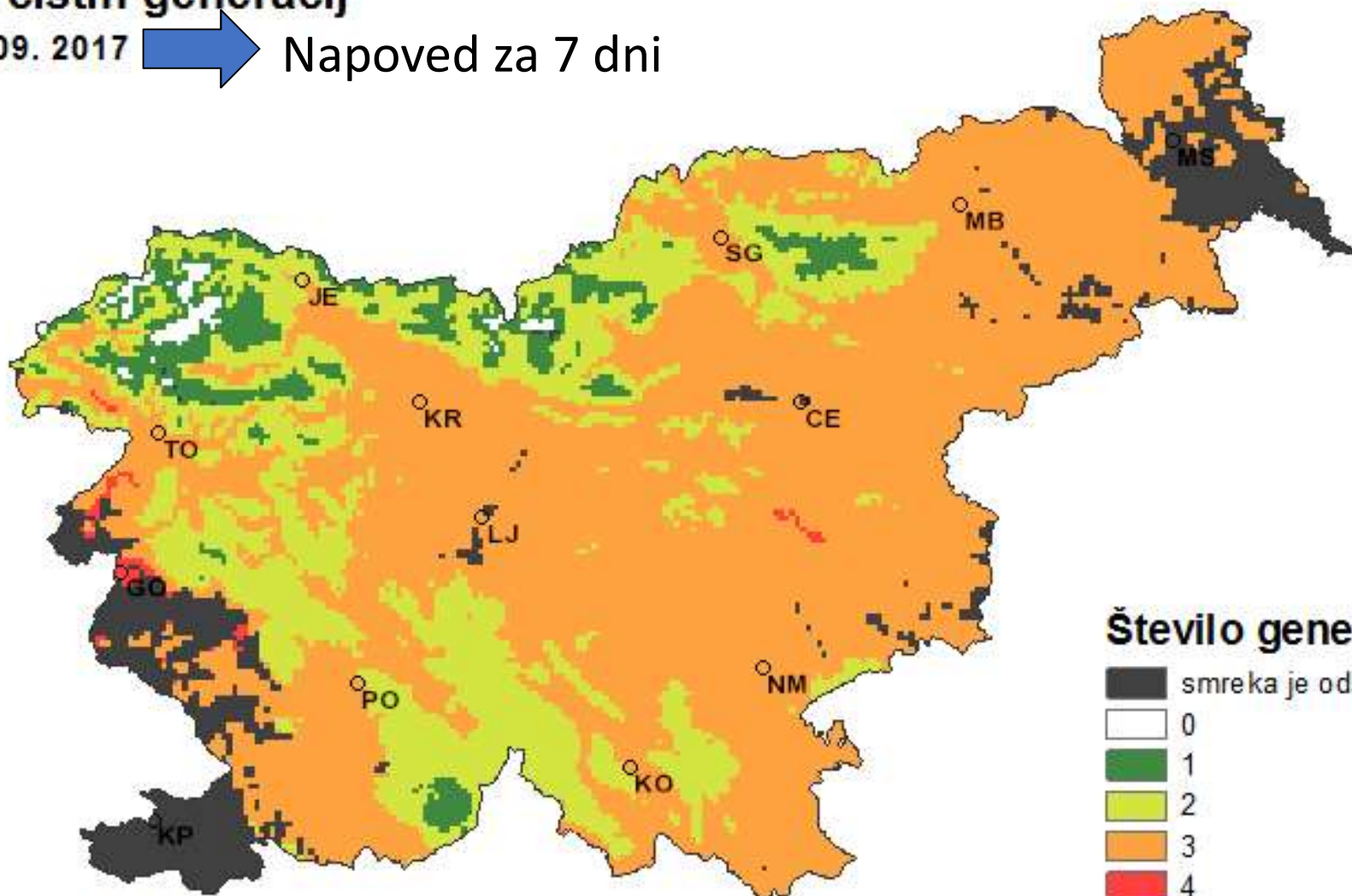

Št. čistih generacij

14. 09. 2017

Napoved za 7 dni

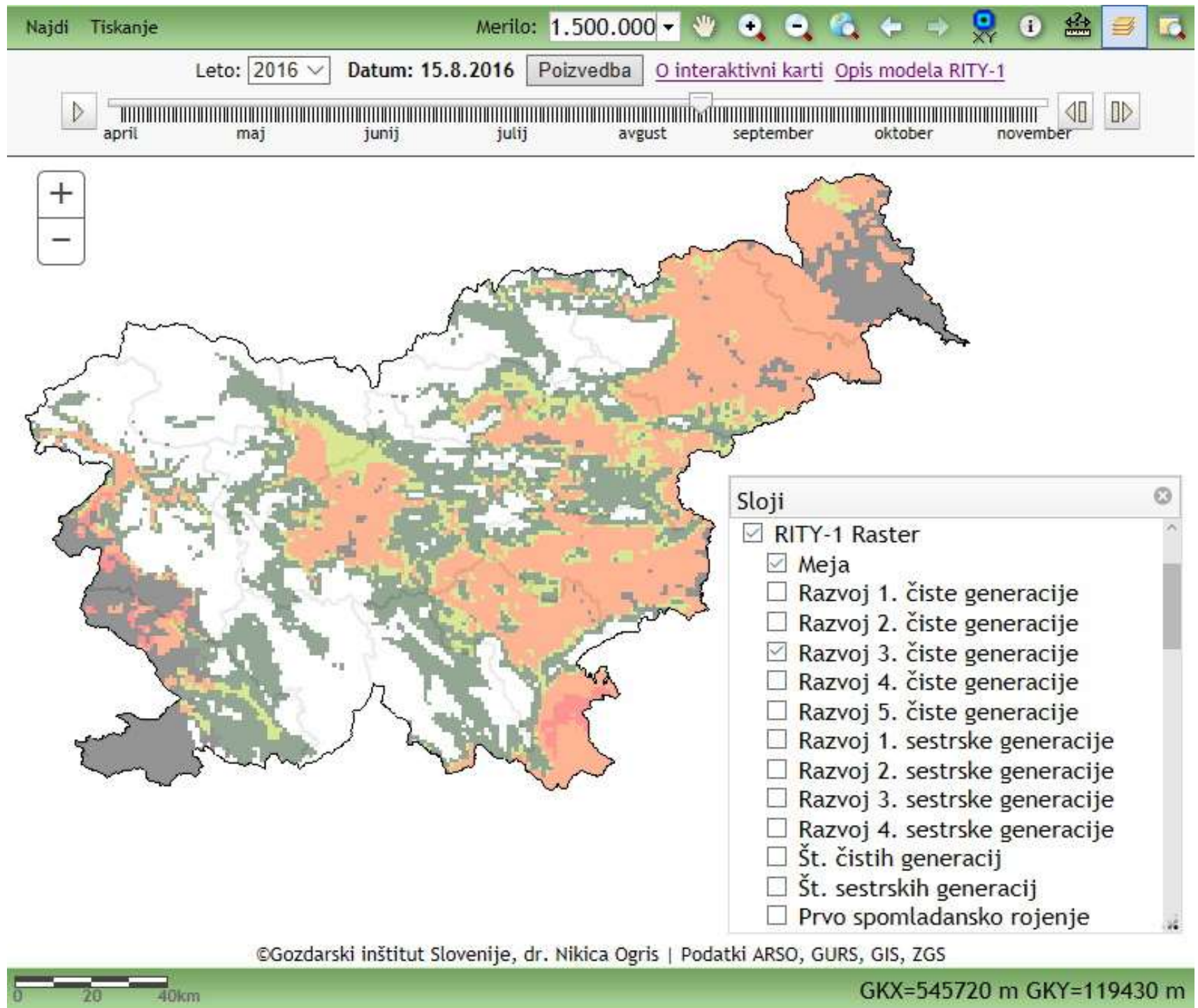

Število generacij

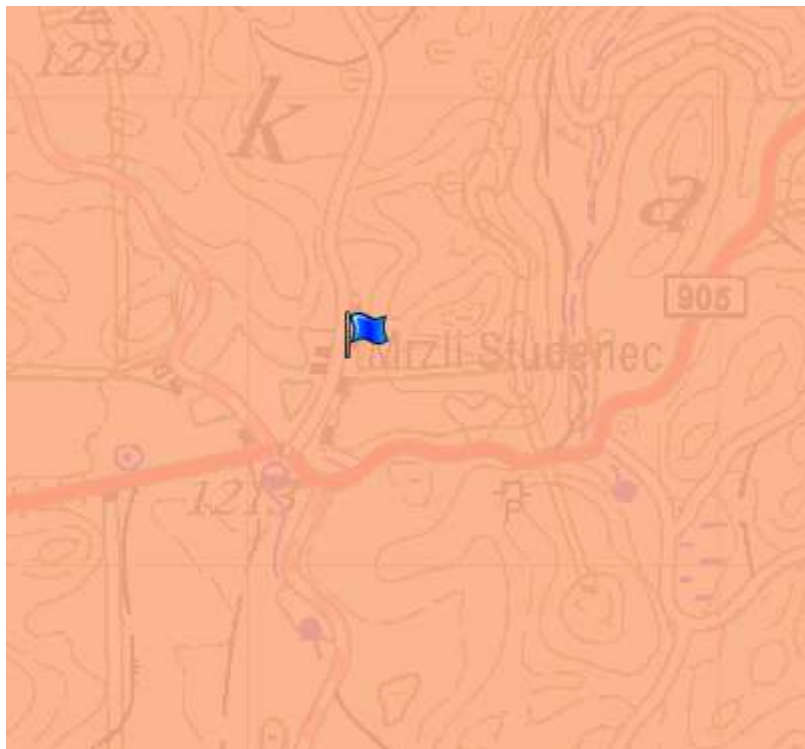
- smreka je odsotna
- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Interaktivna karta

Rezultati točkovne poizvedbe na interaktivni karti

Rezultati poizvedbe

X: 460987, Y: 103158

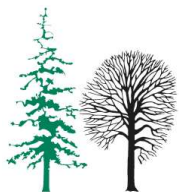
Datum: 15. 08. 2016

[Grafikon poteka razvoja](#)

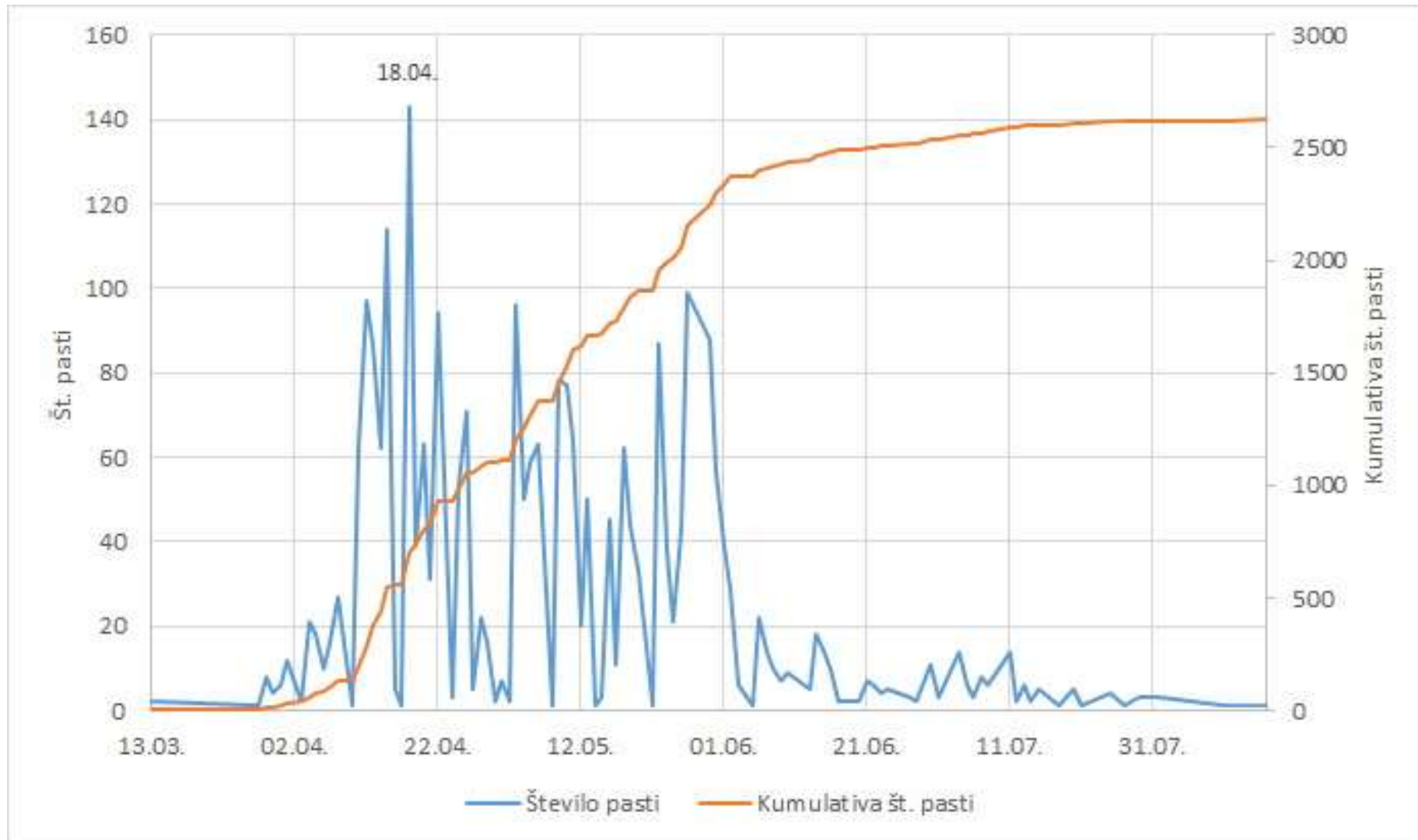
Razvoj 1. čiste generacije (AVG)	2,9
Razvoj 1. čiste generacije (MAX)	3,4
Razvoj 1. čiste generacije (MIN)	1,7
Razvoj 2. čiste generacije (AVG)	1,9
Razvoj 2. čiste generacije (MAX)	2,4
Razvoj 2. čiste generacije (MIN)	0,7
Razvoj 3. čiste generacije (AVG)	0,9
Razvoj 3. čiste generacije (MAX)	1,4
Razvoj 3. čiste generacije (MIN)	0
Razvoj 4. čiste generacije (AVG)	0
Razvoj 4. čiste generacije (MAX)	0,4
Razvoj 4. čiste generacije (MIN)	0
Razvoj 5. čiste generacije (AVG)	0
Razvoj 5. čiste generacije (MAX)	0
Razvoj 5. čiste generacije (MIN)	0
Razvoj 1. sestrskse generacije (AVG)	2,4
Razvoj 1. sestrskse generacije (MAX)	2,9
Razvoj 1. sestrskse generacije (MIN)	1,2
Razvoj 2. sestrskse generacije (AVG)	1,4
Razvoj 2. sestrskse generacije (MAX)	1,9
Razvoj 2. sestrskse generacije (MIN)	0,2
Razvoj 3. sestrskse generacije (AVG)	0,4
Razvoj 3. sestrskse generacije (MAX)	0,9

Validacija modela na primeru rojenja

- 2.627 kontrolnih pasti v letu 2016
- Rojenje do 18. 4. 2016 > v 701 kontrolnih pasteh
- Model RITY-1-GIS je pravilno predvidel rojenje v 94,2 % kontrolnih pasteh

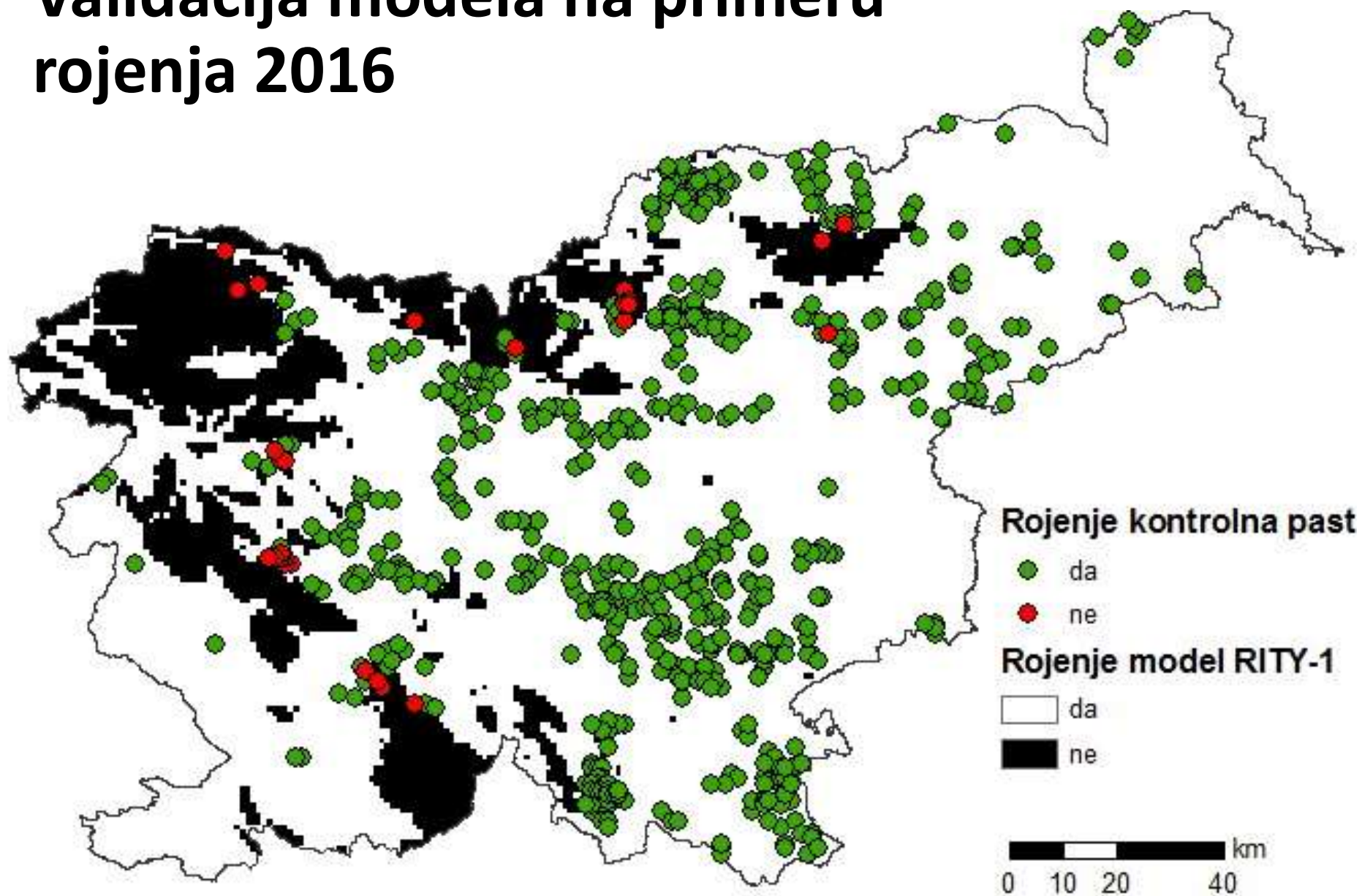

Validacija modela na primeru rojenja 2016

Pričetek spomladanskega rojenja v kontrolnih pasteh v Sloveniji v letu 2016 (ZGS). V grafu je prikazano število pasti na dan, ko je ulov presegel 100 osebkov na past.

Validacija modela na primeru rojenja 2016

Pripravil: dr. N. Ogris, GIS
Podlage: meja Slovenije (GURS), kontrolne pasti (ZGS).

Zahvala

- Raziskava je nastala v okviru CRP projekta Razvoj metod zaznavanja poškodb iglavcev zaradi smrekovih in jelovih podlubnikov ter izdelava modelov za napovedovanje namnožitve smrekovih in jelovih podlubnikov v slovenskih razmerah (V4-1623), ki ga financirata
  - Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter
  - Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.
- ARSO za podatke o temperaturi zraka
- ZGS za podatke iz kontrolnih pasti

